

משנה פסחים פרק א

Mishnah Pesahim, chapter 1

(1) The evening of the fourteenth [of Nissan], we search for *hametz* by the light of a candle. Any place that *hametz* is not brought into does not require a search. If so, then why did they [both the Schools of Shammai and Hillel] say [further in the Mishnah], two rows of [barrels in] a wine cellar [must be searched,]? [Because] they are [not] referring to [a professional wine cellar where *hametz* is never brought into, rather, regarding] a place where *hametz* is brought into [such as a home wine cellar where a servant, requiring more wine in the middle of a meal, may enter with *hametz*]. The School of Shammai say: [The] two rows [that must be checked are those] over the front of the whole cellar [i.e., the front vertical wall of barrels facing the entrance and the entire top layer of barrels facing the ceiling]; but the School of Hillel say: The two outer rows [only], which are the

א אור לארבעה עשר, בודקין את החמץ לאור הנר. כל מקום שאין מכניסין בו חמץ אין צריך בדיקה. ולמה אמרו שתי שורות במרתף, מקום שמכניסין בו חמץ. בית שמאי אומרים, שתי שורות על פני כל המרתף. ובית הלל אומרים, שתי שורות החיצונות

רכנו עובדיה מברטנורא

א אור לארבעה עשר. ליל שלמחרתו יהיה ארבעה עשר. וקורא התנא ללילה אור כדרך שקורין לעיר סגי נהור ולישנא מעליא נקט: בודקין את החמץ. אית דמפרשי טעמא דבדיקה כדי שלא יעבור על כל יראה ובל ימצא אם יהיה חמץ בביתו בפחס. ואע"ג דבטול בעלמא סגי חיישינן שמא ימצא גלוסקא יפיהו ומלך על ביטולו ויחשוב עליה לאכלה ויעבור עליה על כל יראה ובל ימצא, הלכך בודקים את החמץ כדי לבערו מן העולם. ואית דאמרי טעמא דבדיקה גזירה שמא ימצא חמץ בביתו בפחס ויאכלנו כיון שאין רגיל להיות בדל ממנו כל שאר ימות השנה: לאור הנר. בגמרא יליף דבדיקת חמץ צריכה שתהא לאור הנר, מדכתוב הכא (שמות יב) שאור לא ימצא, וכתוב התם (בראשית מד) וימצא הגביע, מה מציאא האמורה שם על ידי חיפוש, שנאמר ויחפש וכו' וימצא, אף מציאא האמורה כאן על ידי חיפוש, וחיפוש הוא בנר דכתוב (משלי כ) נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן. ותקנו הבדיקה בלילה מפני שבליילה כל העם מצויין בבתיהם ואור הנר יפה לבדיקה בלילה יותר מביום דשרגא בטיהרא למאי מהניא. ומיהו אם לא בדק ליל ארבעה עשר ובודק בארבעה עשר שחרית צריך שיבדוק נמי לאור הנר: ולמה אמרו. לקמן במתניתין: שתי שורות. של חביות הסדורות זו על גב זו במרתף של יין צריך לבדוק ביניהן, אחר שאמרו כל מקום שאין מכניסין בו חמץ אין צריך לבדוק, למה הצריכו לבדוק. ומשני, לא אמרו אלא במרתף שמכניסין בו חמץ, כמו מרחף שמסתפק ממנו יין לשלחנו ופעמים שהשמש עומד למזוג ופתו בידו וכשהיין כלה נכנס במרתף להביא יין: שתי שורות על פני [כל] המרתף. דרך אוצרי יין לסדר חביותיהן שורות שורות, שממלאין כל קרקעית המרתף וחוזרין ומניחין חבית על חבית, כשורות התחתונות כך שורות העליונות עד שמי הקורה ושתי שורות שאמרו בית שמאי הם שורה חיצונה מן הארץ עד שמי קורה וחוזר ובודק החביות

uppermost [i.e., only the top row of the vertical wall facing the ceiling, the entrance and the row beneath it].

(2) We do not fear lest a weasel drag [hametz] from one room [before he searched it] to another [room after he searched it] or from one spot to another. For if so, [in the case where he searched his courtyard before his friend did, we must also fear that

maybe after he searched a weasel brought hametz] from courtyard to courtyard [i.e., from his friend's courtyard into his own] and [we must also fear] from town to town, [and] there would be no end to the matter. (3) Rabbi Yehudah says: We search [for hametz] on the evening of the fourteenth, and [if he didn't, he may search] in the morning of the fourteenth, and [if he didn't he may search] at the time of removal [i.e., the sixth hour of the day when all hametz is destroyed. After midday, however, he may not search, lest he find some hametz and come to eat it, thereby transgressing a Biblical prohibition]. But the Sages say: If he did not search in the evening of the fourteenth, he must search on the fourteenth; if he did not search in [the morning of] the fourteenth, he must search at the [מועד] appointed time [the sixth hour when all hametz is destroyed]; if he did not search at the appointed time, he must search after the appointed time [i.e., all day, and we don't fear lest someone who is searching for hametz will come to eat it. Others explain מועד as meaning Festival and thus the Sages say: If he did not search on the fourteenth, he must search during the מועד — Festival; if he did not search during the Festival (since benefiting from such hametz in any way

רבנו עובדיה מברטנורא

העליונות, על פני ארכו ורחבו של מרתף, נמצאו שתי שורות כמין גא"ס יונית שורה אחת בזקיפה ושורה אחת בשכיבה: שתי שורות החיצונות. השורה העליונה הסמוכה לשמי קורה הרואה פני הפתח ושלמטה הימנה. ואותן שלפנים אינו בודק כלל. ומן החיצונות אינו בודק אלא שתי העליונות בלבד: ב אין חוששין. כשבדק הבית בוזית זו ובא לבדוק זזית זו, אין חוששין שמה בתוך שבאתי לזו גררה חולדה למקום הבדוק וצריך אני לחזור ולבודק, שאם באת לחוש בכך הרי גם מחצר לחצר יש לומר כן אני בדקתי קודם לחברי ולאחר בדיקתי הביאה חולדה חמץ מחצר חברי לחצרי ואין לדברו סוף: ג בודקין אור ארבעה עשר ובארבעה עשר שחית. הכי קאמר, באחד משלשה פרקים הללו בלבד בודקים, ולאחר שלשה פרקים הללו אם לא בדק שוב אינו בודק: בתוך המועד.

שֶׁהַן הָעֲלִיּוֹנוֹת: ב אין חוששין שְׂמֵא גֵרְרָה חֲלָדָה מִבֵּית לְבֵית וּמִמְקוֹם לְמְקוֹם, דָּאֵם כּוֹן, מַחְצֵר לְחֻצֵר וּמַעִיר לְעִיר, אֵין לְדַבֵּר סוּף: ג רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בּוֹדֵקִין אֹר אַרְבַּעַה עָשָׂר וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר שְׁחִית וּבִשְׁעַת הַבַּעוּר. וְחֻכְמִים אֹמְרִים, לֹא בִדֵּק אֹר אַרְבַּעַה עָשָׂר, יְבִדוּק בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. לֹא בִדֵּק בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר, יְבִדוּק בְּתוֹךְ הַמוּעֵד. לֹא בִדֵּק בְּתוֹךְ הַמוּעֵד, יְבִדוּק לְאַחַר הַמוּעֵד. וּמָה שְׂמֵשִׁיר,

becomes prohibited), he must search after the Festival and destroy it]. And that which he leaves over [for the morning meal after the search of the evening of the fourteenth] he places in hiding [i.e., in a secure place where no child or animal can reach it], so that [if

יִנְחֶנּוּ בְּצַנְעָא, כְּדֵי שְׁלֵא יְהֵא צְרִיךְ בְּדִיקָה אַחֲרָיו: ד' רַבִּי מֵאִיר אָמַר, אֹכְלִין כָּל חֶמֶשׁ וְשׁוֹרְפִין בַּתְּחִלָּת שֶׁשׁ. וְרַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֹכְלִין כָּל אַרְבַּע, וְתוֹלִין כָּל חֶמֶשׁ, וְשׁוֹרְפִין בַּתְּחִלָּת שֶׁשׁ: ה' וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁתֵּי חֲלוֹת שֶׁל תּוֹדָה פְּסוּלוֹת מִנְחוֹת עַל גַּג

he finds some *hametz* missing.] he should not have to search again.

(4) Rabbi Meir says: One may eat [*hametz*] the whole of the [first] five [hours of the morning] and must burn [it] at the beginning of the sixth. [Though Biblically, the prohibition of *hametz* only begins after midday which is after the sixth hour, the Rabbis moved the prohibition up one hour earlier so that if someone miscalculated by one hour he would not be transgressing a Biblical prohibition]. Rabbi Yehudah says: [A one hour safety net is not enough, for on a cloudy day, one may miscalculate by two hours; rather,] one may eat [only] the whole of the [first] four [hours], keep it in suspense the whole of the fifth [i.e., one does not eat it, and thus, he now has a safety net of two hours, but he does not have to destroy it either, he may still derive benefit from it by giving it to his animal or otherwise for another hour], and must burn it at the beginning of the sixth [the *halachah* follows Rabbi Yehudah]. (5) Rabbi Yehudah further says: Two [unfit] loaves of the thanksgiving-offering used to lie on the roof of the [Temple] colonnade [The thanksgiving-offering brought by one who was delivered from a misfortune contained four types of loaves brought in units of ten for a total of forty loaves, ten of which were *hametz*. Four loaves were given to the priests; while the rest were eaten by the owner and his guests (see Leviticus 7:12). Since

רבנו עובדיה מברטנורא

בשעה ששית שהוא מועד הביעור: לאחר המועד עד שתחשך. ואית דמפרשי, בתוך המועד, בתוך הפסח. לאחר המועד, לאחר הפסח, כדי שלא יתערב לו חמץ שעבר עליו הפסח שהוא אסור בהנאה בחמץ של היתר שנעשה לאחר הפסח. ור' יהודה סבר לאחר הביעור דהיינו לאחר זמן איסורו של חמץ לא יבדוק כלל דלמא אתי למיכל מיניה ורבנן אמרי יבדוק לאחר זמן איסורו ולא חיישינן דלמא אתי למיכל מיניה כיון שכל עצמו מחזר עליו לשרפו. ואין הלכה כר' יהודה: ד' וְשׁוֹרְפִין בַּתְּחִלָּת שֶׁשׁ. ואע"ג דכל שעה ששית מדאורייתא שריא גזרו רבנן עליה דילמא טעו וסבור על השביעית שהיא ששית. אבל החמישית לא טעו למימר על השביעית שהיא חמישית ומותר: תולין כל חמש. ואינו אוכל, גזירה משום יום המעונן דטעי וסבר על השביעית שהיא חמישית. ומיהו לשרוף אינו צריך ומאכיל לבהמתו. אבל ששית אף בהנאה אסור מדרבנן, גזירה משום שביעית. והלכה כר' יהודה: ה' שתי חלות. של חמץ: של תודה פסולות. שנפסלו בלינה. שמתוך שהן מרובות לחמי תודה

the loaves may only be eaten the same day of the sacrifice, it was not offered on the fourteenth of Nissan due to the prohibition of *hametz* from the fourth hour, thus so many sacrifices were brought on the thirteenth, that many of the loaves were left uneaten and became unfit by being left overnight. These unfit loaves were used as a

signal.]: As long as they [the two loaves] lay [there] all the people would eat [*hametz*]; when one was removed [which was at the beginning of the fifth hour], they would keep it in suspense, neither eating nor burning [it]; when both were removed, all the people commenced burning [their *hametz*]. Rabban Gamliel says: *Hullin* may be eaten the whole of the four [hours], while *terumah*, the whole of the five [hours, the Sages gave an extra hour for the priests to eat *terumah* so that it should not be wasted]; nevertheless, we burn [them] at the beginning of the sixth [hour which is one hour prior to the Biblical prohibition, lest people miscalculate the time by one hour. The *halachah* does not follow Rabban Gamliel].

(6) [This Mishnah is brought here so that we may infer from it the ruling of Mishnah 7.] Rabbi Hanina, the *segan* of the priests [deputy High Priest], says: Throughout all their days, the priests never refrained from burning flesh which had been defiled by an “offspring” of defilement [secondary defilement] with flesh which had been defiled by an *av hatumah* [primary defilement], although

רבנו עובדיה מברטנורא

בשלשה עשר בניסן, שכל מי שיש לו תודה להביא מביאה בשלשה עשר נפסלות בלינה לבוקר של ארבעה עשר. לחמי תודה ארבעים חלות, עשר מוחן חמץ. ותודה נאכלת ליום ולילה, ואם היו מביאים אותם בארבעה עשר אין נאכלות של חמץ אלא עד שש שעות, ואסור להביא קרבן ביום שימנעו זמן אכילתו, שאין מביאין קדשים לבית הפסול, הלכך כל מי שהיה עליו קרבן תודה מביאה בשלשה עשר, דבארבעה עשר לא יוכל להביאה, וכל שכן בפסח, ונפסלו בלינה ליום ארבעה עשר לפי שלא היו להן אוכלין כל כך. ומשום הכי דפסולות, היו נתונות שם, שאם היו כשרות לא היו נותנים אותן שם לפסלם בידיים, שמונחות שם עד זמן הביעור ונשפרות: **על גג האיציטבא**. שהיה בהר הבית. כדי שיראו אותם שם לסימן: **ניטלה אחת מהן**. בתחילת שעה חמישית בא שליח בית דין ונטל האחת, וכל העם מכירים שהגיע שעה חמישית ותולין: **ותרומה כל חמש**. דאסור להפסיד קדשים בידיים כל זמן שיכול לאכלם: **ושורפין בתחילת שש**. דהשתא ודאי רובא טעו בין ששית לשביעית. ואין הלכה כרבן גמליאל: **ו מימיהם של כהנים לא נמנעו**. משום דבעי למתני סיפא מדבריהם

האיציטבא. כל זמן שמונחות, כל העם אוכלים. ניטלה אחת, תולין, לא אוכלין ולא שורפין. נטלו שתיהן התחילו כל העם שורפין. רבן גמליאל אומר, חלין נאכלין כל ארבע, ותרומה כל חמש, ושורפין בתחלת שש: **ו רבי חנינא סגן הכהנים אומר, מימיהם של כהנים לא נמנעו מלשרוף את הבשר שננטמא בולד הטמאה עם הבשר שננטמא באב**

[when they would touch each other] they [thereby] increased its impurity with [a higher degree of] impurity. Rabbi Akiva added and said: Throughout all their days, the priests never refrained from lighting oil [of *terumah*] which had been rendered unfit by a *tevil yom* [i.e., the least

degree of defilement] in a [metal] lamp defiled by one who had been defiled by a corpse [the highest degree of defilement; a metal vessel is unique in that it acquires the same level of defilement as that of the object or person that defiled it], although they [thereby] increased its impurity with a [higher degree of] impurity.

(7) Said Rabbi Meir: From their words [that we burned flesh which was defiled to the third degree with flesh of the first degree, we see that, since the flesh was going to be burned, we are not concerned by the increase in the degree of defilement, thus] we learn that we may burn pure *terumah* [which is *hametz*] together with impure *terumah* on Pesah [though, in the process, we are defiling the pure *terumah*]. Rabbi Yose said to him: This is not a proper analogy [for in

רבנו עובדיה מברטנורא

למדנו ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה [נקט] לה הכא: **מלשרון את הבשר שנטמא בולד הטומאה.** בולד של ולד קאמר, כלומר הבשר שהוא שלישי שנטמא בשני לטומאה, שהוא ולד של ולד, לא נמנעו מלשרפו עם הבשר שנטמא באב הטומאה שהוא ראשון לטומאה. וכשנגע זה הבשר שהיה מתחילתו שלישי בבשר שנטמא באב הטומאה חוזר להיות שני. ואף על פי כן לא נמנעו מלשרפו עם חמור ממנו, והואיל ואף זה הקל לשריפה עומד לא חשו אם מטמאין אותו יותר ממה שהיה. ואע"פ שאין אוכל מטמא אוכל מן התורה שנאמר בטומאת אוכלין (דברים יד) טמא הוא, הוא טמא, ואינו מטמא אוכל כיוצא בו, מכל מקום רבנן גזרו שיהיה אוכל מטמא אוכל: **השמן.** של תרומה: **שנפסל בטבול יום.** הוא שלישי לטומאה, דטבול יום פסל את התרומה מן התורה ועושה אותה שלישי לעולם, לא שנא אוכלין ולא שנא משקין: **בנר שנטמא בטמא מת.** האי נר של מתכת הוא. וכל כלים חוץ מכלי חרס שנגעו בטומאת מת נעשו כמותה, אם אב אב, אם ראשון ראשון, דכתיב (מגדרי ט) בחלל חרב, ודרשינן חרב הרי הוא כחלל, שהחרב שנגע במת נעשה אבי אבות כמת עצמו, וכשנגע בטמא מת שהוא אב נעשה גם כן החרב אב, והוא הדין לכל שאר כלים חוץ מכלי חרס, נמצא הנר של מתכת שנגע בטמא מת, נעשה אב הטומאה. והשתא הוסיף ר' עקיבא על דברי ר' חנינא סגן הכהנים, שר' חנינא לא התיר אלא להחזיר השלישי שני, ור' עקיבא התיר להחזיר השלישי ראשון, שהשמן שנפסל בטבול יום שהוא שלישי, כשמדליקין אותו בנר שנטמא בטמא מת, שהנר עצמו נעשה אב כמו שאמרנו, נמצא שחוזר השלישי להיות ראשון ואף על פי כן לא נמנעו, והואיל ויש שם טומאה עליו לא חיישינן ליה ומותר להוסיף בידים: **ז מדבריהם למדנו.** בין ר'

the case of the flesh, it is true that it was only defiled to the third degree, but nevertheless, it was defiled, whereas in the case of *terumah*, it was not defiled at all. However, according to the view of Rabbi Meir, this is a

proper analogy and the reason is as follows: The aforementioned case where the flesh became defiled to the third degree is talking about a vessel becoming defiled by a dead crawling creature, which in turn, defiled liquids, which, in turn, defiled the flesh. Rabbi Meir holds that liquids defile by Rabbinic decree only, hence Biblically speaking, the flesh was not defiled at all, yet they did not refrain from burning it together. On the other hand, Rabbi Yose holds, that liquids do defile Biblically and thus, the flesh was indeed defiled. Furthermore, continues Rabbi Yose,] and [even] Rabbi Eliezer and Rabbi Yehoshua [who argue further in the Mishnah] admit that this one [the pure *terumah*] and this one [the defiled *terumah*, which are *hametz*] are burnt separately [at the sixth hour of the fourteenth of Nissan]; where do they disagree? Regarding suspended [*terumah*, i.e., *terumah* which is possibly defiled] and [burned [*terumah* being burned together]. Rabbi Eliezer says: Each must be burnt separately, while Rabbi Yehoshua says: Both [may be burned] together.

רבנו עובדיה מברטנורא

מאיר בין ר' יוסי תרווייהו סבירא להו דבשר שנטמא בולד הטומאה דאמר ר' חנינא, מיירי בבשר שנטמא במשקים שנטמאו בכלי שנטמא בשרץ ור' מאיר סבר טומאת משקים לטמא אחרים לא דאורייתא שאין המשקין מטמאים אחרים ואפילו אוכלין אלא מדרבנן, ומשום הכי קאמר מדברי ר' חנינא דאמר ששורפין בשר שנטמא במשקים דהוי ליה טמא מדרבנן, דמדאורייתא טהור מעליא הוא, עם בשר שנטמא באב הטומאה שהוא טמא דאורייתא: **למדנו ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה.** משהגיעה שעה ששית שהיא אסורה מדרבנן כמו ששורפין בשר שנטמא במשקין שהוא טהור גמור מן התורה עם בשר שנטמא באב הטומאה שהוא טמא דאורייתא: **אמר לו ר' יוסי אינה היא המדה.** ר' יוסי לטעמיה דסבירא ליה טומאת משקין לטמא אחרים דאורייתא ובשר שנטמא במשקין טמא מדאורייתא, הילכך אמר ליה אינה היא המדה, כלומר אי אתה יכול ללמוד זאת מדבריהם, אם התרת לשרוף טמא טומאה קלה עם טמא טומאה חמורה, תתיר לשרוף טהורה עם טמאה. והלכה כר' יוסי שאין שורפין תרומה טהורה עם הטמאה בפסח. וטומאת משקין לטמא אחרים אינה מדאורייתא אלא מדרבנן כר' מאיר: **ומודים ר' אליעזר ור' יהושע.** ר' יוסי קאמר לה דאע"ג דר' אליעזר ור' יהושע אפליגו בשריפת תרומה, בהא מודים ששורפים זו לעצמה וזו לעצמה: **על התלויה ועל הטמאה.** ר' אליעזר סבר דמוזהר על שמירתה של תלויה, דכתיב (במדבר י) את משמרת תרומתי, בשתי תרומות הכתוב מדבר אחת תרומה תלויה ואחת תרומה טהורה: **ורבי יהושע אומר שתיהן כאחת.** כיון דתלויה היא אי אתה מוזהר על שמירתה. ועל התלויה

אינה היא המידה. ומודים רבי אליעזר ורבי יהושע, ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה. על מה נחלקו, על התלויה ועל הטמאה, שרבי אליעזר אומר, תשרף זו לעצמה וזו לעצמה. ורבי יהושע אומר, שתיהן כאחת: